

ven lyckades utverka hennes transport, mins utgifvaren ej nu men vet deremot, att man skaffade henne annan bostad.

Efter ett par månaders vistelse vid kusten, der hon till sin ousägliga glädje kände sig fri från sin plågoande, återvände hon med stärkta krafter och med nytt lefnadsmod till Göteborg, dit hon ankom sent en afton mot slutet af sommaren. Med klapande hjerta uppsökte hon sitt hem, hvilket hon dock ej uppnådde, förr än det var fullkomligt nedmörkt. Vid framkomsten kom värdfolket vänligt emot henne. Ljus medhades, och ett af fruntimren bad att få lysa henne upp på sitt rum. På det ifrigaste undanbad hon sig denna vänlighet. Med denna uppenbarelse hade nämligen från första början den egenheten förekommit, att den aldrig visade sig i mörkret, och oviss, huruvida hon för alltid var honom qvitt eller ej, ville hon dock första aftonen göra sig försäkrad att slippa att se honom, hvarför hon föredrog att gå och lägga sig i mörkret. Sina skäl kunde hon dock ej andraga, hvarför man så godt som tvingade sig på henne. Man gick sålunda upp för trapporna och inträdde i hennes rum, och vid första ögonkastet omkring detta, hvad får hon se, om ej sin plågoande, stående framme i rummet med ett hänleende kring läpparne, liksom han velat säga: ser du, du slipper mig ej!"

¹⁾ Detta tilldrog sig för nära ett tjugotal år tillbaka. Det vore således fruktlöst, om vederbörande skulle falla på idén att anställa en razzia efter "andeskådernas."

Anteckningarne i almanackan.

Prosten P. E. Rudebeck, kyrkoherde i Stora Åby och Odeshög¹⁾, dog den 27 December 1862. Han hade under slutet af året visat sig särdeles angelägen att få se sina barn mangrant omkring sig under julen och derföre med en viss enträgenhet bjudit dem att komma hem. De fleste hade hörsammat kallelsen. På julafton uttalade han sin stora tillfredsställelse häröfver och var som vanligt munter och glad. Han tjenstgjorde sjelf på juldagen, utan att man härvid kunde märka något annat ovanligt än att predikan på denne blef ett slags afskedspredikan. Samma dag sjuknade han och två dagar derefter eller den 27 December, var han död.

Efter hans bortgång fick man förklaringen på såväl afskedstagandet som hans önskan att se barnen församlade. I sina almanackor hade han brukat anteckna hvarjehanda rörande sin ekonomi, bland annat utestående pastoralier och dylikt. Man genomsåg således äfven desse och får då bland andra anteckningar äfven se desse:

I almanackan för 1856 stod nämligen: "natten till den 27 April drömde om endast 6 lefnadsår.

I den för 1862 stod, likaledes skrivet med hans egen handstil, bland andra anteckningar: "natten mellan tisdagen till onsdagen d. 15 (Januari) förebud i sömnen om min + inman årets slut."

Och slutligen stod i December månad denna anteckning: "natten mellan tisdag och onsdag, straxt efter 12, vaknade jag och såg då ett klart sken, stort som en boll eller större kula, skarpt begränsadt, rundt, klart lysande i det mörka rummet, men blott på en punkt, utan att upplysa föremålen omkring sig. Sedan jag en god stund betraktat den lysande fläcken och öfvertygat mig, att den ej kunde vara en reflex

¹⁾ Af Linköpings Stift.

af månens ljus, tände jag vaxstapel, vid hvars fulla klarhet skenet försvann utan att sedermera synas. Klockan var då 12 minuter öfver 12. Skenet hade synt i hörnet af rummet vid min hustrus dragkista, der hennes stol har sin plats."

Dessa almanackor har utgifvaren haft i sin hand. Afskrifterna äro gjorda med vederbörligt tillstånd och diplomatisk noggrannhet. Utsättandet af prosten R:s namn har skett först efter samtal med en af den af lidnes söner, hvilken för sin del förklarade sig ej ha något deremot och icke heller kunde se något ondt deri.

Enkans berättelse.

För några år sedan berättade en enka för mig följande tilldragelse. Jag anför hennes egna ord.

"Några månader efter sedan Engberg dött låg jag en natt vaken utan att kunna sofva. Rätt som det var, fick jag på skänkdörren derborta se ett litet svagt sken; det var rundt och så stort som ett mindre tefat. Jag såg mig omkring för att kunna upptäcka, hvar det kom ifrån. Men omöjligt! Intet ljus fans i rummet; i det angränsande, till hvilket dörren stod på glänt, var det på samma sätt. Slutligen steg jag upp och gick fram till fönstret, der jag drog den nedfälda rullgardinen något åt sidan för att tillse, om det möjligen kunde komma ifrån gården, men äfven der var allt mörkt; ej en ljusstrimma, hvart jag vände mig; det var i djupaste nedan och kunde således icke heller komma af något mänsken. Jag gick åter och lade mig, men betraktade oafvändt den på skänkdörren stående månen, som emellertid, saktat dallrande, satt qvar på samma ställe. Så gick ännu en stund, men på en gång försvann den liksom med en

blixt eller skarp ljusstrimma, hvilken tog vägen genom den på glänt stående dörren."

Den skygghet, som menniskor ofta visa, då man nödgas dem att berätta en andeuppenbarelse eller erfarenhet, som på minsta sätt lutar åt detta håll, kunde ej här komma ifråga, då berätterskan ej misstänkte, att något sådant låg under densamma. Hon berättade saken såsom "något besynnerligt", hvilket hon ej kunde namnge, men gerna önskade att få både förklaradt och namngifvet. Deraf de många minutiösa detaljerne, som uppfylde hennes berättelse, men hvilka af mig uteslutits, då de skulle förefalla läsaren både ointressanta och platta. För mig voro de åter af största intresse, såsom bevisande, att allt var sant och tilldragit sig alldeles som hon berättade. Den hade dessutom ett stort värde genom sin *likhet* med den föregående, ty *just i denna analogi* ligger för hvar och en, som vill tänka i saken, en ej ringa bevisningskraft.

En engelsk officers straff¹⁾.

"Alla unga flickor hysa en ofantlig vänskap för hvarandra, och vid sjutton år var Kate L. min vän framför alla vännor. Hon var en ung irländska, tre år äldre än jag, en älskvärd, lekfull varelse, mycket hängifven sin gamla mor och visande en engelsk tålmod mot en obehaglig bror, hvilken envisades att blåsa flöjt, ehuru han gjorde det utan både ton och

¹⁾ Utdrag ur ett bref från den ansedda författarinnan Mrs Hall till Sam. Owen, dateradt London d. 31 Mars 1850. "Footfalls on the Boundary of another World" sid. 326—331.

ling, uppslogs dörren; och Swedenborg, igenkänligt enligt porträtter och beskrifningar, trädde ut i salen med ett glädjestrålade anlete. Han helsade den från stolen uppstigne ankomlingen med en vänlig nickning men blott i förbigående: ty sin hufvudsakliga uppmärksamhet fästade han på en för denne osynlig varelse, hvilken han, under bugningar, ledsagade ut genom rummet och den motsatta dörren; sägande dervid, på den mest vackra och flytande latin, åtskilliga förbindligheter, och utbedjande sig dess snara återkomst. Omedelbart derefter inträdande ånyo, gick han rakt fram till sin sednare gäst, och tilltalade honom med en kraftig handtryckning: "Nå, hjertligt välkommen, herr magister! och ursäkt, att ni fått vänta! Jag hade, som ni märkte, besök." — Den resande, häpen och förlägen: Ja, jag märkte det. — Swedenborg: "Och kan ni gissa hvem?" — Omöjligt. — "Tänk, min herre: Virgilius! Och vet ni: det är en förbålt hyggelig karl. Jag har alltid haft god tanke om den mannen, och han förtjänar det. Han är lika modest som snillrik, och på ett älskvärdt sätt underhållande." — Så har jag också föreställt mig honom, — "Riktigt! och han är sig alldeles lik. Det tör, kanhända, ej vara er obekant, att jag i min första ungdom sysselsatte mig mycket med romersk litteratur, och till och med hopskref *Carmina*, som jag lät trycka i Skara?" — Jag vet det, och alla kännare värdera dem högt. — "Det fägnar mig, lika godt! åt det hållet gick min första ungdomskarlek. Många år, många andra studier, befattningar och tankar, ligga mellan den tiden och nu. Men Virgili så oväntade visit väckte upp en hop ynglingaminnen; och när jag fann honom så artig och meddelsam, beslöt jag nyttja tillfället att fråga honom om saker, hvarom ingen kunde bättre gifva besked. Han har ock lofvat mig att komma tillbaka, icke långt till ... Men låt oss nu tala om annat! Det är så länge, sedan jag råkat någon från Sverige; och en ung

akademikus till! Kom hit in och sätt er hos mig! Hvarmed kan jag tjena er? Men gör mig först reda för hvarjehanda der hemma, gammalt och nytt." —

På Ödeshögs¹⁾ kyrkogård.

Har fru W. sett något sjelf af det myckna frun har att berätta? frågade jag för ej länge sedan en af mina grannar i Linköping.

— Nej, ej sett så mycket men hört så mycket mer, svarade den gamla frun och såg framför sig med den der minen, som menniskor ibland få, då en längesedan timad händelse plötsligt står framför dem. Jo, det är så långt tillbaka som det året, jag gick och läste i världen, och det var inte i går. En vacker vårafton hade jag och några jemnåriga slagit oss tillsammans för att springa och "slå datten" och hade derunder förirrat oss in på den närliggande kyrkogården. Leken går så till, att en person jagar de andra; får han fatt i någon, är den tagne skyldig att öfvertaga hans roll. Lyckas deremot den efterjagade få fatt i något jern, är han fri och den jagande måste vända sig mot någon annan. Min tur att bli den förföljda hade kommit, och jag mins, hur jag, lätt som en ärla, hoppade fram mellan grafkullarne. Jag var dock nära bli slagen, då jag fick ögonen på dörren till en graf, tillhörande några medlemmar af slägterna Sparre och Ehrenborg, hvilka förr bott i trakten. Ansträngande mig till det yttersta, rusade jag dit, och högg i sista ögonblicket tag i

¹⁾ I Östergötland ej långt från Vettern på Vadstena—
 Jönköpingsvägen.

en stor å dörren sittande jernring. Derigenom var jag befriad från min förföljare, och denne fick vända sig åt annat håll.

Nu hade jag som barn hört sägas, att om man slog tre slag på en graf, så skulle man få höra lika många slag derifrån. Ofta hade jag tänkt att göra försöket; det hade dock aldrig blifvit något utaf, men nu skulle jag passa på tillfället. Jag fattade således tag i ringen, vägde den först med en viss betänksamhet i handen, men så slog jag till.

Några ögonblick var det tyst, och jag mins ännu, huru jag tänkte: "der ser man, huru mycket sådant prat är att lita på", men jag hade knapt hunnit tänka ut denna tanke, då i detsamma tre slag hördes inifrån, och det med ett dån — sådant, att jag trodde, att hela grafven skulle störta in. Blodet isades inom mig, benen vacklade, och jag var nära att falla omkull, men i nästa ögonblick gaf mig förskräckelsen styrka, och jag började att af alla krafter springa mot hemmet, allt under det jag tyckte mig höra de tre fasliga slagen.

Lyckligtvis bodde jag straxt intill och var inom några minuter hemma. Längre än inför dörren i vårt hvardagsrum orkade jag dock ej utan här nedsjönk jag, halft medvetlös, på en stol, som stod strax invid dörren. Min mor kom förskräckt till och frågade orolig, hvad som stod på. Härpå hvarken kunde eller ville jag svara, så sjuk och medtagen kände jag mig utan bad henne blott hjälpa mig att komma i säng, och några minuter derefter var jag afklädd och nedbäddad. Sofva fick jag dock ej, och det var först frampå morgonen, som jag föll i en lätt och orolig slummer. När jag slutligen vaknade, och reste mig i sängen samt såg mig omkring, var det, som om jag sett allt med andra ögon; det föreföll mig, som om jag blifvit många år äldre. Jag var för mycket barn att kunna reda mina tankar, men hade jag kunnat göra det, skulle jag förstått att det låg deri att

jag fått en fråga besvarad, som för största delen af menniskor blir en olöst gåta ¹⁾).

Den gamla frun hade under sin berättelse suttit framåtlutad med de der stela och orörliga ögonen, hvarom jag förut talat. Det syntes tydligt, att det endast var kroppen, som satt der, under det att själen omsväfvade det ställe, från hvilket hon hade detta ungdomsminne. I rösten låg ett uttryck af djupt allvar som gjorde ett varaktigt intryck.

Ett försummadt uppdrag.

I hörnhuset mellan Kungs- och Repslagat-gatorna i Bisköping, till höger då man går från hamnen, ligger ett litet anspråkslöst hvitt tvåvåningshus. I detta dog för omkring tjugo år tillbaka en enkefru, som hade en dotter. På dödsbädden uppmanade hon denna att uppbränna ett paket, som hon skulle finna i en af modrens byrålådor. Kort derefter dog gumman, men dottern försummade vare sig af glömska eller liknöjdhet, att fullgöra uppdraget. Från den stunden blef ingen ro i huset: det hördes ibland, som då man rullar timmerstockar öfver hvarandra; andra gånger som häftiga smällar af en klatschpiska; övansendet började alltid vid elfvatiden och slutade efter ett par timmar. Så gingo några månader men vid

¹⁾ Denna berättelse må nu ej uppfattas som om bullret kom från de döda älfvorna inne i grafven. Nej, det var en vanlig yttring af den "fjerrverkan" (Fernwirkung), som så ofta förekommer vid sådana händelser. Den unga tvifflerskan skulle ha sig en grundlig lexa för sin otro, och denna gafs på detta sätt.